

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky
před Evropským soudem pro lidská práva

International Commission of Jurists (ICJ) proti České republice

(podklad k bodu 3.d jednání Kolegia dne 13. května 2021)

1. ROZHODNUTÍ MEZINÁRODNÍCH ORGÁNŮ

A. EVROPSKÝ VÝBOR PRO SOCIÁLNÍ PRÁVA

Dne 20. října 2020 rozhodl Evropský výbor pro sociální práva („Výbor“) ve věci kolektivní stížnosti *International Commission of Jurists proti České republice*, že Česká republika porušuje článek 17 Evropské sociální charty, jelikož dětem do 15 let neposkytuje v řízení o činu jinak trestném dostatečná procesní práva. Výbor vyhověl dvěma námitkám stěžovatelské organizace, když shledal, že porušení Charty představuje nezajištění nutné obhajoby trestně neodpovědným dětem v předprocesní fázi řízení a neposkytnutí alternativ (odklonů) k formálnímu soudnímu řízení. Výbor naopak zamítl námitky týkající se jednak tvrzeného neposkytnutí přístupu do policejního spisu a dále tvrzeného nedoručování konečného rozhodnutí policejního orgánu trestně neodpovědným dětem a nemožnosti podat proti němu opravný prostředek.

Celý text rozhodnutí v českém jazyce je k dispozici [zde](#), anotace rozhodnutí [zde](#).

B. EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Již dne 23. března 2016 vydal Evropský soud pro lidská práva („Soud“) rozsudek velkého senátu ve věci *Blokhin proti Rusku*, v němž konstatoval, že řízení ve věci trestně neodpovědného dítěte podezřelého ze spáchání činu jinak trestného (v dané věci vydírání) má s ohledem na druh a závažnost hrozící sankce charakter trestního řízení ve smyslu článku 6 Úmluvy. Dětem do 15 let věku podezřelým z nezákonného jednání je tak nutné zajistit, aby mohly požívat standardních právních záruk ve všech fázích řízení, zejména práva na adekvátní obhajobu, avšak nikoli v klasickém trestním řízení, ale ve vhodném řízení uzpůsobeném jejich věku. Nezajištění právní pomoci stěžovateli, kterému bylo v dané době 12 let, tak představovalo porušení článku 6 Úmluvy.

Anotace rozsudku a odkaz na originální znění rozsudku jsou dostupné [zde](#).

Soud se v rozsudku opřel o řadu dokumentů mezinárodních orgánů, zejména čl. 40 odst. 2 Úmluvy OSN o právech dítěte, Standardní minimální pravidla OSN pro zajištění spravedlnosti mládeže (Pekingská pravidla) či Doporučení č. R (87) 20 Výboru ministrů členským státům k sociální reakci na kriminalitu mladistvých. Rozhodnutí Výboru ve věci *ICJ proti České republice* tedy není ojedinělým či překvapivým rozhodnutím, ale je součástí ustáleného výkladu příslušných mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána.

2. IMPLEMENTACE ROZHODNUTÍ VÝBORU

V reakci na rozhodnutí Výboru byl s legislativním odborem Ministerstva spravedlnosti diskutován postup prací na legislativních změnách příslušných předpisů, které uvedou právní úpravu řízení ve věcech dětí mladších 15 let o činu jinak trestném do souladu s Chartou a Úmluvou.

V první řadě budou analyzovány předpokládané finanční dopady zajištění právního zastoupení dítěte mladšího 15 let v „předprocesní fázi řízení“. Vedení Ministerstva spravedlnosti musí o zahájení legislativních prací rozhodnout s vědomím tohoto aspektu novely.

V druhé řadě bude legislativním odborem Ministerstva spravedlnosti ustavena pracovní skupina k formulaci potřebných změn stávající právní úpravy. Členy pracovní skupiny budou zástupci legislativního odboru Ministerstva spravedlnosti, Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před ESLP, odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra, Nejvyššího soudu, Nejvyššího státního zastupitelství a Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Očekává se, že první jednání pracovní skupiny se uskuteční v druhé polovině května letošního roku.

Návrh legislativních změn vytvořený pracovní skupinou bude následně konzultován se zájemci z řad členů Kolegia. Legislativní odbor odhaduje, že by konzultace mohla proběhnout ke konci tohoto roku, v závislosti na tom, jak rychle se podaří najít a zformulovat řešení.

Výsledný návrh novelizace bude následně po jeho odsouhlasení vedením MSp předložen do připomínkového řízení a po vypořádání tohoto připomínkového řízení vládě a následně Parlamentu k dalšímu legislativnímu postupu.